

PUU- JALAT.

**VITSIT
KAIKESSA
YKSINKERTAISUUDESSAAN.**

Sauli Hirvonen

Lisätietoja kirjoittajasta ja kustantajasta:
Pekka Productions lahenlehti.net

Sauli Hirvonen

PUUJALAT.

**VITSIT KAIKESSA
YKSINKERTAISUUDESSAAN.**

© 2018 Sauli Hirvonen
Kansi ja taitto: Sauli Hirvonen
Kustantaja: Pekka Productions, Lahti, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-68797-4-1

ALKUSANAT

Onko puujalkavitsi vain halpa, ”oikean” kerrotun vitsin yksinkertainen ja ontuva pikkuveli? Tiede-lehden Kysy-palstalla tiedusteltiin mikä on puujalkavitsi ja näin toimitus vastaa: ”Puujalkavitsistä on tullut epäonnistuneen, ontuvan vitsin nimitys 1900-luvun alkupuolella. Silloin erityisesti sotilaskielessä käytettiin puujalka-sanaa, kun tarkoitettiin jollakin tavoin huonompaa.” Hikipedia-parodiasivulla asia on määritetty seuraavasti: ”Puujalkavitsi on vitsi, joka on tuomittu epäonnistumaan. Puujalkavitsit saavat aikaan kertojan älykkyydosamäärän laskemisen lisäksi paljon tekonaurua sekä jalan taputtamista kädellään.” Tuttuun Hikipedia-tyyliin määritelmä on kärjistys, mutta kuvaus on hyvin osuva.

Onko kirja nimensä mukaisesti puujalkavitsi-kirja? Ainakin Puujalat.-kirjaan on puristettu yksinkertaisen huumorin ydin. Vitsit ovat lyhyitä, ja ne rakentuvat pääasiassa yhdestä tai kahdesta virkkeestä, riisuttuna kaikesta ylimääräisestä. Silti kirjan vitsit ovat parhaimmillaan monimerkityksellisiä ja -tulkintaisia, ehkä kaksimielisiä. Joskus looginen, toisinaan ontuva.

Vitsin kertominen on joka tapauksessa taitolaji. Hauskan loppuhuipennuksen lisäksi kertominen vaatii selkeyttä ja oikeanlaista rytmitystä. Jos vitsin kertominen ei tunnu luontaiselta, vaarana on että pitkää vitsiä kerrottaessa huomio kiinnittyy liikaa itse kertojaan. Tästä voi aiheutua

lisätakeltelua sosiaalisen paineen alla. Näistä edellä mainituista syistä suosin lyhyin virkkein esitettyä komiikkaa. Otollisimpia ovat tilanteet, joissa juttu tulee ns. ”puun takaa”, kaiken tapahtuen luonnostaan ilman pakottamista. Tietenkin hyvä tilannetaju on säilytettävä. Tätä kautta olen omaksunut minimalistisen puujalkavitsikulttuurin. Luulen, että tällainen on osittain synnynnäinen ja myöhemmin opettelemalla vahvistettu ominaisuus. Huonosta puujalasta saa pahimmassa tapauksessa vain mulkoilua osakseen. Ja usein huonous on niin hyvää, että se naurattaa. Pitkän vitsin mahdollisesti ankea huipennus aiheuttanee harmitusta sen kuuntelijoille tuhlatasta ajasta. En kuitenkaan halua sen laajemmin analysoida puujalkavitsi-käsitettä tai laajentaa sen merkitystä. Toki aihe antaisi aineksia pohtia yleisesti vitsin käsitettä ja sen muotoja. Jätän aiheen sen taitaville.

Puujalkavitsiharrastukseni alkoi minun ja muutaman ystäväni välisenä tekstiviestirinkinä joskus 2000-luvun alkupuolella. Noiden aikojen puujalkoja en tullut tallentaneeksi minnekään. Saattaa toki olla mahdollista, että jokunen niistä on kulkeutunut alitajunnassani näihin päiviin ja tähän kirjaan. Nykyään pyrin kirjoittamaan vitsin tai aihion heti muistiin. Kun kymmenen vuotta sitten rekisteröidyin Facebookin, avasi se uusia mahdollisuuksia puujalkaharrastuksen parissa. Statuspäivitykseni ovatkin koostuneet pääasiassa puujalkavitseistä, ja vitsejä kertyi vuosien mittaan niin paljon, että aloin kypsytellä ajatusta puujalkakirjasta. Kesti kuitenkin useita vuosia, ennen kuin sain koostettua kirjan sen lopulliseen muotoonsa. Viimeiset vitsit lisäsin vielä hetkeä ennen kirjan pai-

nattamista.

Puujalat.-kirjan vitsit sisältävät myös puhekielen ilmauksia osoituksena siitä, että ne ovat osa elävää elämää ja yleisesti käytössä. Liiallinen paikallisuus, murteet tai muunlainen sisäpiirisyys tällaisessa yhteydessä voi rajata kuitenkin vitsin tehoa liiaksi. Hyvästä yleistiedosta lienee apua sekä puujalkojen luomisessa että niiden ymmärtämisessä, ja sen avulla vitseihin voidaan saada ajankohtaisuutta ja syvyyttä. Hyvä puujalka kestää aikaa.

Joskus puujalka on humoristinen ajatelma, jonka näennäisen pinnallisen olemuksen alla piilee syvälinen ajatus. Joitakin voi kutsua näin ollen jopa aforismeiksi. Silti sanojen kanssa leikittely on vain kielen rikkauden ilmentämistä ilman arvolatautunutta sisältöä. On vain annettava tilaa hersyvälle huumorille, sanojen ilomieliselle telmimiselle.

Vitsini saavat useimmiten alkunsa yhdestä sanasta tai sanaparista, joissa havaitsen potentiaalin. Sanat saattavat hypätä esille vaikkapa lehtiartikkelista, kirjasta tai radio-ohjelmasta. Toisinaan vitsi syntyy hiljalleen rakennellen, vaikkakaan aina tällainen laskelmoitu kehittäely ei tuota haluttua lopputulosta. Välillä on hyvä jättää idea hautumaan. Kaikki tässä kirjassa esiintyvät vitsit ovat itse keksimiäni. On ilmiselvää, että joukkoon mahtuu niitäkin, joita on luultavammin kerrottu aiemmin jossain muualla jonkun muun toimesta. Mielestäni se todistaa ainoastaan sen, että jos vitsi on keksittävässä, joku keksii sen. Jos siis

joku lukijoista löytää tästä teoksesta "itse keksimänsä" puujalan, hän voi onnitella itseään siitä, että se on päässyt kirjaan kaikkien iloksi.

Internetissä on ilmeisesti useita suomenkielisille puujalkavitseille omistettuja sivuja, keskustelupalstoja ja -ryhmiä. Sen sijaan puujalkavitseistä ei ole tietääkseni aiemmin julkaistu kirjoja yhtä poikkeusta lukuunottamatta. Keijo Karjalaisen vuonna 2008 julkaisema puujalkoja sisältävä kirja "Puujalalla koreasti. Ontuvien vitsien käsikirja" lienee ainoita aiheesta kirjoitettuja kirjoja. Karjalaisen kirja on enemmän tietokirja kuin vitsikirja. Toki lapsille (ja lapsenmielisille) suunnattuja kirjoja on julkaistu runsaasti.

Kirjan sisällön suhteen olen luottanut määrään kirjan sisältäessä yli 550 vitsiä. Pöytälaatikkooni jäi lisäksi vielä useita kymmeniä puujalkoja odottamaan mahdollista toista osaa. Vaikka Puujalat.-kirja sisältääkin paljon sekä erinomaisia että vähemmän erinomaisia vitsejä, en halua lähteä itse arvioimaan sen enempää omien vitsieni laatua. Sen tehköön lukija. "Ei kaikki vitsit voi olla hyviä", totesi Groucho Marx eräässä elokuvassaan ilmeisen spontaanin puujalkavitsin jälkeen. Tähän toteamukseen voi aina turvautua vitsejä kerrottaessa.

Kaikesta yksinkertaisuudesta huolimatta - tai siitä johtuen - toivotan kirjan lukijalle kieltä rikastuttavaa ja mieltä ilahduttavaa lukukokemusta. Puujalat.-kirja on yksinkertainen: se joko naurattaa tai ei naurata.

PUUJALAT.

**VITSIT KAIKESSA
YKSINKERTAISUUDESSAAN.**

Kirjan yli 550 puujalkavitsissä tiivistyy huumorin pelkistetty olemus.

Vitsit ovat lyhyitä ja yksinkertaisia, mutta parhaimmillaan monimerkityksellisiä. Useimmiten ontuvia, toisinaan oivaltavia. Puujalka voi olla myös humoristinen ajatelma.

Sanojen kanssa leikittely ilmentää Suomen kielen rikkautta. On vain annettava tilaa hersyvälle huumorille, sanojen ilomieliselle telmimiselle aikuisen makuun.

Puujalat.-kirja on yksinkertainen: Se joko naurattaa tai ei naurata.

9 789526 879741

ISBN: 978-952-68797-4-1

pekkaproductions.com